

Ekstern teoretisk prøve - Modul 3 – Somatisk sygdom og lidelse

Fagområder: Sygepleje, Anatomi og fysiologi herunder genetik, Sygdomslære herunder patologi og Ernæringslære og diætetik.

Professionshøjskolen
University College Nordjylland
Sygeplejerskeuddannelsen Aalborg

Ekstern teoretisk prøve

Modul 3

Dato: 24.08.2012

kl. 9.00-12.00

CASE:

Sofie Jensen er 46 år og arbejder som bankrådgiver i et stort pengeinstitut. Sofie er gift med Peter på 50 år og sammen har de to børn på henholdsvis 8 og 6 år. Sofie er meget aktiv i sin fritid. Hun både løber og danser 3-4 gange ugentligt. Sofie går meget op i madlavning og laver alsidig og ernæringsrigtig mad. En interesse som familien sætter stor pris på. Børnene deltager gerne i madlavningsaktiviteterne.

På vej hjem fra arbejdet blev Sofie involveret i en trafikulykke. En modkørende motorcykel kørte med høj fart ind i siden på hendes bil, hvorved bilen blev presset op i autoværnet, og Sofie sad fastklemt i bilen. Sofie har hele tiden været ved bevidsthed, men har mange smerter især i venstre ben, som var klemt fast af fordøren.

Sofie ligger nu på skadestuen, venstre lårben er brækket 3 steder, der er ingen brud på skinnebenet, men anklen er forvredet og benet er forslået. Hun har nogle små skrammer i ansigtet og på hænderne efter udløst airbag og den knuste siderude.

Sofie er bleg, hendes blodtryk er 165/110 mm Hg, pulsen er 120 pr. minut, respirationsfrekvensen er 22 pr. minut, og hun fortæller, at hun har kvalme.

Sofie er meget stille, udstøder nogle undertrykte støn, når nogen rører ved hendes venstre ben, og svarer kort, men relevant på spørgsmål.

Sofie er fastende, da hun senere i dag skal opereres, for at få sat det komplicerede lårbensbrud sammen. Som forberedelse til operationen skal Sofie have anlagt et kateter á demeure.

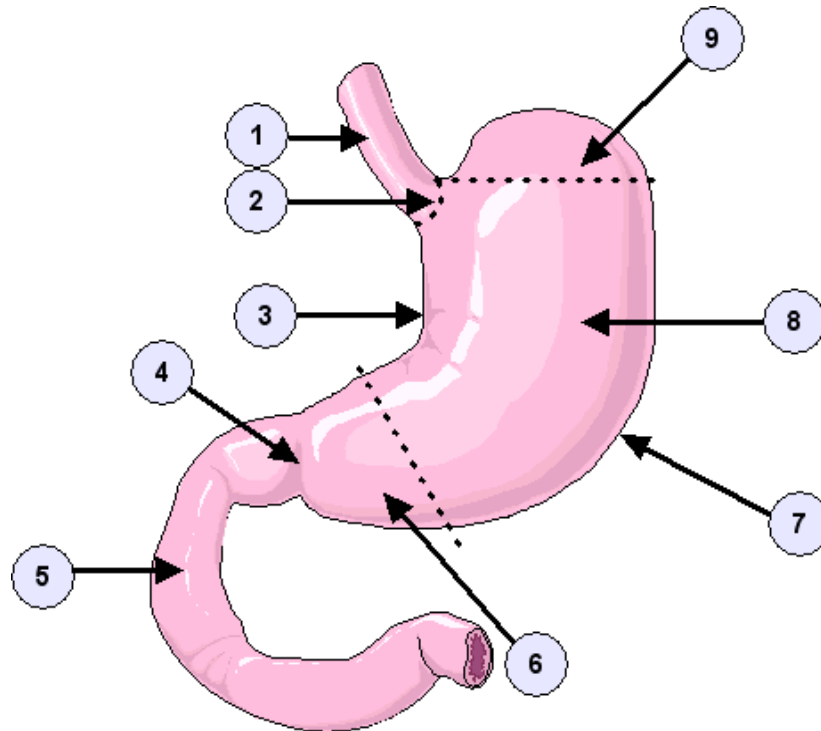
Spørgsmål:

1. Redegør for den fysiologiske respons, der kan komme fra forskellige organsystemer, hvis en patient har ubehandlede stærke akutte smerter. (8 point)
2. Kroppen kan på flere måder hæmme smerten/smerteoplevelsen, beskriv 2 af disse fysiologiske reaktioner. (6 point)
3. Det er sygeplejerskens ansvar at kortlægge patientens smerter. Redegør for de data du vil indhente hos en patient, som har akutte smerter. (6 point)
4. Redegør for hvordan større traumer / kirurgiske indgreb / infektioner påvirker appetit samt energi- og proteinbehov. (8 point)
5. Nævn hvordan du vil monitorere ernæringsplejen af en patient i ernæringsmæssig risiko. (4 point)
6. Sofie skal have anlagt et kateter à demeure. Nævn 2 andre metoder der kan anvendes til blæretømning og begrund hvorfor Sofie skal have anlagt et kateter á demeure. (4 point)
7. Beskriv begrebet 'særlige anliggender' ud fra sygeplejeteoretikerne Benner og Wrubels opfattelse. (10 point)
8. Forklar hvordan begrebet 'særlige anliggender' kan anvendes i plejen af Sofie, herunder om anvendelse af 'særlige anliggender' kan have en betydning for Sofies' smerteoplevelse. (6 point)
9. Ifølge J.M. Morse's praksisteori vedrørende lidelse, kan patienten være i en tilstand af enduring eller emotional suffering. Beskriv tilstandene enduring og emotional suffering samt hvilke sygeplejeinterventioner / handlinger der er centrale i forhold til de to tilstande. (10 point)
10. Hvilken tilstand er Sofie i? Begrund svaret. (4 point)

Anatomi og fysiologi herunder genetik:

Opgave 1 – Ventriculus (8 point)

1. Angiv de latinske betegnelser for de nummererede strukturer (1-9)
2. Beskriv ventriklens funktioner

Opgave 2 – Tyndtarmen (8 point)

1. Giv en beskrivelse af tyndtarmens opbygning. I beskrivelsen skal indgå de forskellige lag i tarmvæggen, tyndtarmens længde og dens indre overflade.
2. Hvad hedder de tre afsnit, tyndtarmen er inddelt i?
3. Hvad er tarmperistaltik, og hvilken funktion har den?
4. Beskriv kort tyndtarmens funktioner med hensyn til fedt, protein og kulhydrat.

Opgave 3 – Nyrernes fysiologi (7 point)

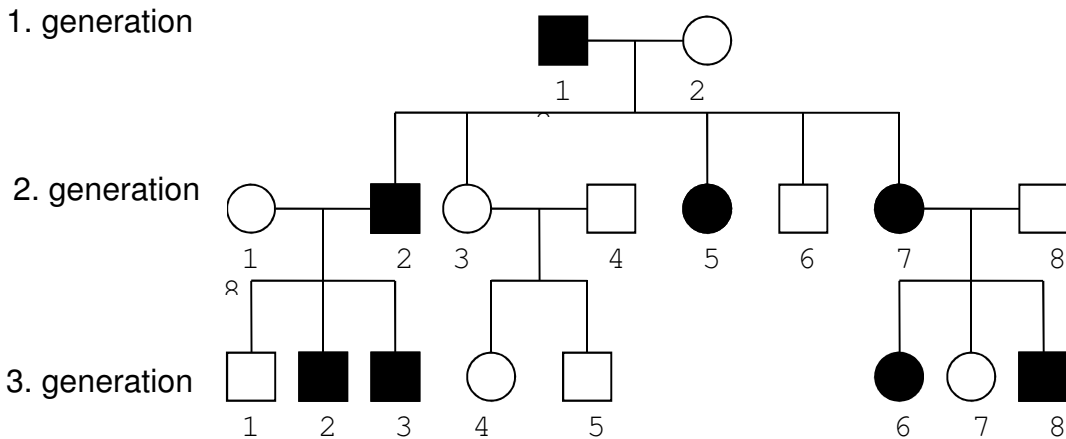
1. Nævn fire af nyrernes funktioner.
2. Gør rede for hvorledes filtrationstrykket i Bowmanns kapsel beregnes, der ønskes værdier for de forskellige tryk der indgår.

Opgave 4 – Genetik -Nedarvning af en monogen sygdom (6 point)

Stamtavlen nedenfor viser en monogen arvelig sygdom, hvor personer med sorte symboler

har sygdommen.

1. generation

Alle svar skal begrundes.

A. Hvilken type arvegang er der tale om?

1. Autosomal dominant arvegang
2. Autosomal recessiv arvegang
3. Kønsbunden arvegang

B. Genotyper:

1. Hvad er genotyperne for nr. 1 og 2 i første generation?
2. Hvad er genotyperne for nr. 7 og 8 i anden generation?
3. Hvad er genotyperne for nr. 6, 7 og 8 i tredje generation?

C. Parret, der udgøres af nr. 7 og 8 i anden generation, planlægger at få endnu et barn, hvad er risikoen for at deres kommende barn arver sygdommen?

D. Hvilken sygdom kan der være tale om? - nævn et eksempel.

Opgave 5 – Kroppens endokrine kirtler og hormoner (5 point)

A. Hvad forstås ved et hormon?

B. Forklar hvorledes hormoner inddeles i to grupper efter deres virkemekanisme.

C. Nævn hvilke hormoner der dannes i hypofysens forlap (adenohypofysen)